

Εισαγωγή

Ποτέ δεν έπαψα, από ένα βαθύ ένστικτο, να ψάχνω να βρω κάτι που πλανιόταν μέσα μου, κάτι που δεν μπορούσα να συλλάβω, αν και βρισκόμουν συνεχώς, με ανεπαίσθητη ενόχληση, σε αναζήτησή του. Κάτι που είχε να κάνει μόνο μ' εμένα. Ένιωθα ότι δεν αφορούσε τους άλλους, σαν αίνιγμα και σαν ειρωνικό προσωπίο που δεν ήξερα αν θα μπορούσα ποτέ να το αφαιρέσω, να βγάλω τη μάσκα, τη λαστιχένια μεμβράνη, και να δω το μέσα. Ούτε οι γονείς μου το γνώριζαν για να μπορέσουν να μου το λύσουν. Όμως υπήρχε μέσα μου, και δεν υπήρχε στα παιδιά που γνώριζα. Το ατομικό φως της ύπαρξής μου είχε τεθεί σε κίνηση και φώτιζε τμήματα του κόσμου αυτού που τα αντιλαμβάνομουν με τις δικές μου αισθήσεις.

Αυτά τα κείμενα είναι υπαινικτικά, ερευνητικά, φαντασιακά, βιωματικά, αγωνιώδη, με μια πρόθεση ειδική – να μιλήσουν για το γυναικείο φύλο.

Οι υπαινιγμοί είναι ανεπαίσθητοι, έχουν σιγανή φωνή, παρ' όλ' αυτά η φωνή υπάρχει στην πορεία των θηλυκών υπάρξεων, υπάρχει μέσα στις ανεκδήλωτες ιδιότητές τους.

Στον ατομικό θηλυκό μικρόκοσμο υπάρχουν πολλές δια-

κλαδώσεις και συμφύσεις, θυμικοί, μυστικά και ενοχές που τα κρατούν αξεκαθάριστα.

Στην έρευνα ανοίγονται πολλοί δρόμοι που παραπλανούν. Οι συνειρμοί έρχονται ο ένας πάνω στον άλλο και μπερδεύουν. Ωστόσο δεν παραιτείσαι. Μια παιδική, κοριτσίστικη σοφία, σαν πρωταρχική ακατέργαστη ύλη, συνεχίζει να τρέχει, φαινομενικά μάταια, όταν της εμποδίζουν το δρόμο.

Τα *Ημερολόγια* μιλούν όπως ακριβώς γράφτηκαν, σε διαφορετικές περιόδους, στο Ηράκλειο, στην Αγία Ειρήνη, στην Αίγινα και στην Αθήνα.

Στο δημοτικό σχολείο με συγκλόνιζαν τα γράμματα του αλφάβητου, κυρίως το δ, το ξ, το ζ, και το φ. Το ο περπατούσε και συναντούσε το ι και γινόταν ένα άλλο γράμμα και γεννιόταν μια άλλη φωνή – το α.

Στα έξι μου χρόνια ανακάλυψα σ' ένα ημιυπόγειο το τυπογραφείο. Ένα από τα λίγα που υπήρχαν προπολεμικά στο Ηράκλειο Κρήτης, στην πόλη που γεννήθηκα. Είχα κατεβεί μερικά σκαλοπάτια και είχα βρεθεί σε μια μαύρη ατμόσφαιρα με μουντζουρωμένους ανθρώπους και χαρτιά κίτρινα. Ο συριστικός, ρυθμικός θόρυβος που ακουγόταν στο δρόμο του Αγίου Τίτου μου είχε κινήσει την προσοχή. Είδα τα γράμματα ανάγλυφα σε μαύρο σίδηρο. Ήταν αδρά, επίσημα, συμμετρικά, τετελεσμένα. Τυπωνόταν ένα βιβλίο. Οι μηχανές δούλευαν, ο θόρυβος ήταν δυνατός κι απ' το φεγγίτη έμπαινε το γλυκό φως μιας άσπρης και γκριζας χειμωνιάτικης μέρας.

Μ' άρεσαν οι λέξεις, να τις ακούω και να τις βλέπω. Εί-

χαν τη δική τους αισθητική. Χρησιμοποιούσα ασυνήθιστες λέξεις για παιδί. Έλεγα: «πλήττω», «απροσδόκητο», «λανθασμένος», «φρίκη», «αλλόκοτο». Όταν είδα γραμμένη σ' ένα περιοδικό τη λέξη «πελιδνός», μια ριπή κρύου αέρα διαπέρασε την καρδιά μου. Προσπάθησα να τη ζωγραφίσω με κίτρινες ξυλομπογιές και βγήκε μια οστεώδης φιγούρα που ταλαντευόταν από αδεξιότητα κι ελαφρότητα.

Ένωσα δέος όταν βρέθηκα στο προαύλιο του Λυκείου Κοραή, όταν πρωτοαντίκρισα τον ξεχωριστό εκείνο κόσμο. Ήταν ένα αριστοκρατικό σχολείο που λειτουργούσε σύμφωνα με τα πρότυπα των Γαλλικών Λυκείων και είχε σημαντικούς δασκάλους, που σ' έπαιρναν στα σοβαρά και σου μιλούσαν με το μικρό σου όνομα. Ένωσα έντονα ότι ο χώρος αυτός με τους ανθρώπους του μου ανοίγει δρόμους.

Πάντοτε έγραφα, σ' όλη μου τη ζωή. Όλες τις ώρες είχα μαζί μου χαρτιά και μολύβια, και στις αποσκευές μου μια γραφομηχανή. Τώρα, ένα λάπτοπ.

Μ' αρέσει να ζωγραφίζω με μολύβι, με σινική μελάνη, με λάδι και με παστέλ κιμωλίες του Ρέμπραντ. Τις εικόνες που φτιάχνω δεν τις ονομάζω ζωγραφική, αλλά τελειότερες λέξεις. Ζωγραφίζω και με κάρβουνο. Έχω κάνει πολλά έργα και μ' αρέσει να τα βάζω στα βιβλία μου.

Θέλω με το γράψιμο να μιλήσω αληθινά κι ελεύθερα γι' αυτά που υπάρχουν μέσα μας, για ν' αναγνωρίσουν και οι άλλοι τον δικό τους εσωτερικό κόσμο, που συχνά τον κρατούν ερμητικά κλειστό, τον καλύπτουν με εκλογικεύσεις κι επιφανειακές ερμηνείες και συμβιβάζονται με τη βεβαιότητα των εξωτερικών συνθηκών της ζωής τους.

Το Ηράκλειο είναι η πόλη που γεννήθηκα. Στην πόλη αυτή υπάρχει μια προτροπή που έρχεται από τη θάλασσα, απλώνεται στους δρόμους και τις πλατείες κι ενώνει το πα-

ρελθόν με το παρόν που τρέχει στην επιφάνεια της πόλης σαν σιδηρόδρομος. Κι αποκάτω υπάρχει μια μυστική ζωή, που ρέει σε πολλές διαστρωματώσεις και με κάνει να νιώθω κι άλλες διαστάσεις της ύπαρξής μου.

Το Ηράκλειο στα κείμενά μου πολλές φορές μεταμφιέζεται, αλλάζουν τα ονόματα των δρόμων, των ανθρώπων, πραγματικά γεγονότα μετασχηματίζονται σε μυθοπλασία, μεγεθύνονται για την ανάγκη ανοιγμάτων που απαιτεί η φαντασία, φωτίζονται καθαρότερα με νέα στοιχεία που επεμβαίνουν για το μυθιστόρημα. Έχω έτσι τη δυνατότητα να μπω στην πόλη μου, να βυθιστώ στη ζωή της σε σχέση με τη δική μου, ατομική σκέψη, και μετά να την παρουσιάσω με τις λέξεις μου. Η πραγματική πόλη και τα πραγματικά γεγονότα είναι μόνο εναύσματα και σημεία που φωτίζουν την κατεύθυνση που θ' ακολουθήσει το βιβλίο για να εκτοξευθεί προς το δικό του πεπρωμένο.

Οι χάρτες στις σελίδες 50-51 και 92-93 είναι οι μυθικοί μου χάρτες